

Toiminta-ajatus

Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto toimialueensa **Suonenjoen, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon** asukkaille. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus – ja kulttuuri-tarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutus-, kulttuuri- ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta sekä maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

Opisto on osa elämää.

TOIMINNAN TAVOITTEET VUONNA 2018

Asiakkuus: Brutto-opiskelijoita oli 7844 v. 2018 (nousua edellisvuoteen 2093 henkeä). Netto-opiskelijoissa lisäystä oli 1170 henkeä v. 2018 heitä ollen 3786 kpl.

Henkilöstö: Henkilöstö osallistui täydennyskoulutuksiin kokonaisina täydennyskoulutuspäivinä laskettuna yhteensä 117 kertaa.

Talous: Valtionosuustunteja toteutui 14 953 tuntia vuonna 2018. Tuntimäärässä on nousua 3779 tuntia verrattuna aikaisempaan vuoteen 2017. Taiteen perusopetuksen tunteja toteutui 278 tuntia v. 2018. Yhteensä opetustunteja kertyi 16 091 tuntia v. 2018 aikana.

TOIMINTASUUNNITELMA 2019

Asiakkuus: Uusien opiskelijoiden rekrytointi ja asiakastyytyväisyyden ylläpitäminen, asiakaspalautteen kerääminen. Uuden asiakasryhmän hankkiminen kuntien henkilöstöstä. Leppävirran opiskelijoiden integrointi opiston toimintaan. Asiakaskyselyjen teko.

Henkilöstö: Henkilöstön täydennyskoulutusmahdollisuuksien turvaaminen Erasmus konsortio-hankkeella, sosiaalisen median valmiuksien käytön lisääminen opiston henkilöstölle yhteistyössä HAMK opettajakorkeakoulun hankkeen kanssa, UNESCO-koulutoimintaan osallistuminen, uusien opettajien rekrytoiminen. Leppävirralla opettavien opettajien integrointi opiston toimintaan.

Prosessit: Kurssitarjonnan uudistaminen, HelleWin sähköisen päiväkirjan käytön lisääminen kaikilla opettajilla, videoiden teko tuntiopettajien ohjeistuksiin, yhteistyökuviot Suonenjoki 150v. Juhlavuoden suunnitteluun. Kansalaisopistotoiminnan 120 juhlavuoden tilaisuuksien suunnittelu ja toteutus.

Talous: Talousarvion laatiminen ja talouden toteuman seuranta kulujen todentamisen arvioimiseksi seuraavan vuoden suunnittelua varten. Kulttuurihankkeen hakeminen vuodelle 2020 OKM:stä opistoalueelle. Maksupalvelukoulutusten budjetoiminen realistiselle tasolle. Yhteistyö Itä-Suomen vapaan sivistystyön yhteistyöelimen kanssa.

Visio

Opisto on se kunnan voimavara, joka antaa ihmisille mahdollisuuden osallistua, opiskella ja harrastaa omalla paikkakunnalla koko eliniän.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 2018

Asiakkuus

Asiakastyytyväisyyttä mitataan yleensä kurssipalautteella, jota kerätään 10% otannalla kursseista kunkin lukuvuoden osalta. V. 2018 tämä ei ollut mahdollista hallinto-ohjelman uudistumisen vuoksi. Täysipainoista kurssiarviointiotantaa ei saatu tehtyä vielä vuoden 2018 aikana.

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

Itä-Suomen Vapaan sivistystyön päivät järjestettiin perinteiseen tapaan elokuun lopussa, tällä kertaa Jyväskylässä. Järjestävinä tahoina olivat Jyväskylän seudun kansalaisopisto, Jyväskylän kesäyliopisto ja Länsi-Suomen aluehallintovirasto. Opistolta osallistui päiville kuusi osallistujaa.

Koulutus

Vuonna 2018 sekä vakituinen henkilöstö että tuntiopettajat osallistuivat erilaisiin Erasmus-hankkeen sekä muihin täydennyskoulutuksiin, sillä täydennyskoulutuspäiviä kertyi yhteensä 117 kappaletta. Tässä on huimaa nousua edellisvuoteen, tuolloin täydennyskoulutuspäiviä kertyi 47 kpl.

Henkilöstön kehittämispäivät ja työhyvinvointi

Opistolla on perinteisesti pidetty päätösmisen vakituisten henkilöstön kehittämispäivä keväällä. Vuoden 2018 henkilöstön kehittämispäivä pidettiin elokuussa Nina Härkösen mökillä opiston vakituisten henkilökunnan kesken. Päätösmisen henkilöstön kehityskeskustelut rehtori käy kerran vuodessa ja tekee yhteenvedon kaikille yhteisistä kehittämiskohteista.

Toimintasuunnitelma 2019

Päätösmiselle henkilöstölle ja tuntiopettajille hankitaan tarvittavaa täydennyskoulutusta Erasmus aikuiskoulutuksen ja muiden koulutustahojen järjestämänä tarpeiden mukaan.

Päätösmisen henkilöstön kehityskeskustelut käydään kerran vuodessa, päätösmisten tuntiopettajien joka toinen vuosi.

Opiston vakituinen henkilökunta kuvattuna elokuussa 2018. Kuva: Päivi Halonen/ Paikallislehti Sisä-Savo.

Henkilöstön määrää sopeutetaan talouden reunaehtoihin.

Talous

Opiston talous koostuu valtionavusta, kuntien rahoitusosuudesta, kurssimaksutuloista sekä myyntipalvelu- ja hanketuloista. Opisto piti vuonna 2018 yhteensä 16 091 opetustuntia, missä on n. 5000 tunnin nousu edelliseen vuoteen verrattuna johtuen Leppävirran liittymisestä opistoon vuoden 2018 alusta. Valtionosuustuntien tuntihinta koko opistolla oli ilman valtionosuutta 71€ (vuonna 2017 tuntihinta 76€) ja valtionosuutta saatiin yhteensä 574 871€. Kurssimaksutulot olivat 221 017 €, missä oli nousua edelliseen vuoteen 70 000€. Opetus- ja kulttuuriministeriö jakoi lisäksi opintosetelirahoitusta 6750€ maahanmuuttajien, eläkkeellä olevien alle 63-

Henkilöstö

Rehtori

Kirsti Häkkinen

Luennot, tanssi ja liikunta (Tervo, Vesanto), kädentaidot ja kuvataide (Leppävirta)

Toimistopalvelut

Eila Korhonen

Nina Härkönen (lisäksi tiedotus)

Suunnittelevat opettajat

Marja-Liisa Husso: kuvataide ja käden-
taidot (SJ)

Pia Pakarinen: musiikki (Tervo, Vesanto,
Leppävirta)

Anneli Tarvainen: musiikki (Suonenjoki,
Rautalampi), kädentaidot ja kuvataide
(Rautalampi)

Minna Rönkkö: kielet, atk, koti- ja puu-
tarhatalous, luennot, maksupalvelukurs-
sit, kädentaidot ja kuvataide (Tervo ja
Vesanto)

Annukka Nurmi: teatteri-ilmaisu

Rebekka Vuohelainen: Tanssi ja liikunta
(Suonenjoki, Rautalampi, Leppävirta)

Osastovastaavat

Anneli Tarvainen, Rautalampi

Heidi Hämäläinen, Tervo

Pia Pakarinen, Vesanto

Henna Tiitinen 1.1.-31.8.2018, Tiina Vi-

havainen 1.9.2019-, Leppävirta

Tuntiopettajia 119 kpl

vuor-

Opiston v. 2018 aloittanut uusi vakituinen henkilökunta, eli tanssin ja liikunnan suunnitteleva opettaja Rebekka Vuohelainen, teatteriaineiden suunnitteleva opettaja Annukka Nurmi sekä toimistos sihteeri Nina Härkönen.

vuotiaiden, senioreiden ja työttömien
kurssimaksujen kattamiseen.

Hanketoiminnasta erikseen myöhempä-
nä.

VIESTINTÄ

Ulkoinen viestintä

Opinto-opas ilmestyi jälleen paikallislehti Sisä-Savon liitteenä elokuussa 2018. Aina ajantasaiset tiedot löytyvät opiston omilta internet-sivuilta, sekä myös opiston ylläpitämältä Facebook -tililtä. Viestintä ja markkinointi toimivat omalta osaltaan näiden kanavien kautta. Myös perinteistä julistemarkkinointia harrastetaan edelleen, ja opiston tapahtumista ilmoitellaan alueen kuntien ja lehtien sähköisissä ta-

pahtumakalentereissa.

Lasten ja nuorten kurssien markkinoinnissa hyödynnettiin kouluja. Eri järjestöille ja yhdistyksille tiedotettiin kursseista sähköpostitse. Ilmoitustauluilla mainostettiin kursseja ja opiston tapahtumia.

Opisto markkinoi kurssejaan ja järjestämiään tapahtumia aktiivisesti. Paikallislehti Sisä-Savoon, Soisalon Seutuun, Rautalampi-lehteen, Uusi Savo -lehteen ja Radio Savoon lähetettiin tiedotteita ja juttuaiheita, joista suuri osa julkaistiin. Opisto oli lehdistöseurannan mukaan esillä paikallisissa ja alueellisissa lehdissä yhteensä 62 kertaa vuoden 2018 aikana.

Opiston sidosryhmistä yhteistyötä tehtiin vahvimmin seuraavien toimijoiden kanssa: ERASMUS + -liikkuvuushankkeen yhteistyöopistot Pielaveden-Keiteleen kansalaisopisto ja Järvi-Saimaan kansalaisopisto, Snellman-kesäyliopisto, Voimaa Vanhuuteen -verkostot sekä Sisä-Savon kuntien koulut, kirjastot ja kulttuuritoimet sekä seurakunnat.

Toimintasuunnitelma 2019

*Viestintästrategian ja markkinointiviestintän analyysi ja edelleen kehittäminen
Sosiaalisen median (erityisesti videoiden) käyttö opiston viestinnässä.*

Toiminnalliset tunnusluvut

Opetustunnit VAOS 14 953 h
Liiketoimintaa, projektit 413 h
Myyntipalvelukurssit 226 h
Taiteen perusopetus 278 h
Yhteensä 16 091 h

Opetustunnin hinta VAOS 71€
OPM:n normihinta 83,77 €

Brutto-opiskelijat 7 844 kpl
Netto-opiskelijat 3 786 kpl
(nousua 1170 hlöä ed.vuodesta)

Opiston tapahtumien kävijät 7 524 kpl

Talouden tunnusluvut

Toimintamenot kaikki	1 142 583 €
Toimintakate	705 121€
Valtionapu	547 871 €
Toimintatulot kaikki	437 462 €
Kurssimaksutulot	221 017 €

Toimintatuloihin sisältyy
Liike- ja projektitoiminta 20 597 €

OPETUSJÄRJESTELYT JA OPPIMIS- YMPÄRISTÖ

Vuonna 2018 Facebookia käytettiin aktiivisesti opiston viestinnässä, ja jatkettiin verkkoluentojen välittämistä. Tätä toimintaa on tarkoitus jatkaa tulevaisuudessa.

Musiikki

Vuonna 2018 musiikissa annettiin opetusta yhteensä 6057 tuntia yhteensä 1520 oppilaalle. Musiikin kursseja järjestettiin yhteensä 164 kpl. Nousua edellisvuoteen oli n. 1870 opetustunnin, n. 350 oppilaan ja 55:n kurssin verran. Leppävirran liittyminen osaksi Sisä-Savon kansalaisopistoa näkyi siis tilastoissakin selvästi.

Uusia musiikin kursseja olivat vuonna 2018 mm. Nuorten bändi ja Päivälaulajat Suonenjoella sekä Rautalammilla Musikaalibändi. Instrumenttiopetus on joka kunnassa suosittua ja pitkäjänteinen opetusaine säilyttää suosiotaan vuosi vuoden jälkeen. Musiikin opiskelijoiden ikähaitari on vauvasta vaariin, mutta varsinkin yksilö- ja bändiopetuksessa suurin osa opiskelijoista on lapsia ja nuoria. Kuorot innostavat suuria määriä laulajia liikkeelle pienillekin paikkakunnille ja kuoronjohtajat tekevätkin aktiivista mark-

kinointityötä erilaisissa tapahtumissa esiintyessään kuorojen kanssa. Uutuutena kokeiltiin opistossa myös Kuorokoulu-sarjaa yhteistyössä Sulasolin kanssa. Eri kunnissa järjestettiin kuorolauluun liittyvistä työpajoista ja koulutuksista kerran kuussa. Kaiken kaikkiaan kuorokouluissa oli osallistujia n. 120 henkeä ja kuorokouluiltoja 5.

Kahden vuoden opintovapaan jälkeen Anneli Tarvainen palasi virkaansa, jonka vuoksi pieniä muutoksia tuli myös tuntiopettajien opetusjärjestelyihin. Rautalammilla ja Suonenjoella hoidettiin yksilöaikojen ajanvaraukset Doodle -kalenterin kautta. Opiskelijat osasivat jo kohtuullisen hyvin jo käyttää järjestelmää, mutta silti epätietoisuus sen toimivuudesta työlisti runsaasti vielä vastuuopettajaa. Myös opetustilojen aikatauluvarauksiin käytettiin pilvipalveluita.

Musiikin opettajat Milja Markkanen, Pia Pakarinen ja Anneli Tarvainen vierailivat syyskuussa 2018 Kroatiassa Erasmus+ hankkeen jobshadowing -jaksolla. He tutustuivat paikalliseen musiikin opetukseen ja koulutusjärjestelmiin, sekä vierailivat useissa eri konserteissa tutustumisjakson aikana. Reissulla verkostoiduttiin useiden kollegojen kanssa ja matka antoi myös uutta inspiraatiota omaan työhön ja musiikillisiin näkemyksiin.

Rautalammin joulukonsertti pidettiin 28.11.2018 tunnelmallisessa Rautalammin kirkossa.

Kaikki opiston kuorot esiintyivät yhdessä Leppävirralla 12.12.2018 pidetyssä konsertissa.

Teatteriaineiden opettaja Annukka Nurmi haastattelemassa nuortenkirjailija Salla Simukkaa.

Suosituimmat kurssit Leppävirralla olivat kaikki kuorot, ja myös yksilöopetukseen osallistui kautta linjan todella hyvin opiskelijoita. Soittokunta, pelimannit sekä harmonikkaryhmät olivat edelleen suosittuja ryhmäopetukseen osallistumisen muotoja. Syyskaudella saatiin ikäihmisille ja kehitysvammaisille laulutuki- ja lauluopetusta, ja taiteen perusopetuksen puolella muskariryhmät saatiin toteutumaan.

Tervossa suosituimpia kursseja olivat Tervon kööri, pianonsoitto sekä kitaran/ sähkökitaran/ bassonsoitto, kehitysvammaisten ja ikäihmisten musiikkiryhmät sekä *Musisoivat muksut* –niminen lastenryhmä.

Vesannolla suosituimpia kursseja olivat Naiskuoro IloVeela, pianonsoitto sekä kitaran-, sähkökitaran ja bassonsoitto ja valmennus bändisoittoon. Piuhasuma –bändi jatkoi samoilla osallistujilla tehden myös joitakin keikkoja. Ritual of Terror –bändi teki nauhoitustyötä Erkka Närhen johdolla, ja he nauhoittivat ja levyttivät omaa musiikkiaan.

Oman haasteensa Vesannolla toi opettaminen edelleen väistötiloissa. Bänditoiminta ja rumpujen soitto keskitettiin syksystä alkaen Vesannon Yökahvilan tiloihin kahteen iltaan. Osa opetuksista jatkui alakoulun luokissa.

Opiston musiikkiryhmät esiintyvät aktiivisesti eri tilaisuuksissa. Näistä tarkemmin s. 13.

Toimintasuunnitelma 2019

Yhteistyön lisääminen eri toimijoiden kesken

Musiikin opetuksen laajuuden kartoittaminen kiristyneen taloustilanteen vuoksi
Opettajien lisäkouluttaminen uusiin teknologisiin tarpeisiin

Monipuolinen musiikkikurssien tarjoaminen myös Leppävirralla

Teatteri- ja sanataide

Näyttämötaiteissa annettiin opetusta 18 kurssilla yhteensä 796 tuntia kaiken kaikkiaan 188:lle opiskelijalle. Opetustunteja annettiin yli 200 enemmän kuin edellisvuonna, mikä mahdollistui päätöksen teatteriaineiden opettajan palkkaamisen myötä.

V. 2018 Sisä-Savon kansalaisopiston yhteydessä toimi yhdeksän esiintyvää teatteriryhmää sekä yksi lausuntaryhmä.

Suonenjoella Teatteri Lumo valmisti kevääksi 2018 näytelmän *Vettä*, joka koottiin ohjaaja Annukka Nurmen johdolla devising-menetelmällä ryhmän omien ideoiden pohjalta. Käsikirjoituksen tekoon osallistui myös kansalaisopiston luovan kirjoittamisen ryhmä Sana-pino, jonka monologitekstejä sovitettiin näytelmän kohtauksiksi. Esitys pohti samaan aikaan ikäikaista ja hyvin ajankohtaista aihetta eli veden olomuotoja ja kiertokulkua, ihmisen moninaisia kohtaamisia veden kanssa syntymästä kuolemaan ja sitä, miksi vettä tuntuu niin usein olevan joko liikaa tai liian vähän. Esityksessä hyödynnettiin mustan teatterin, nukketeatterin ja draamateatterin lisäksi naamioteatteria, joka oli yksi Teatteri Lumon lukuvuoden sisältöjä. Näytelmää esitettiin Suonenjoen Vanhalla lukiolla 7 kertaa, ja se sai yhteensä 345 katsojaa.

Syksyllä Teatteri Lumo lähti kohti uusia seikkailuja muuttaessaan Vanhalta lukiolta Suonenjoen keskustan toiselle laidalle Vanhamäelle. Navetan ylisille rakennettu liikuntasali sai opiston opetustilana nimen Ylissali. Syyspuolella tehtiin muuttoa uusiin tiloihin, ja Ylissalissa alkoi valtava muodonmuutos tyhjästä liikuntasalista teatteritilaksi. Työhön ryhtyivät talkoovoimin Nils Hedlund Vesannolta ja Esko Paananen Rauta-

lammilta.

Syksyn aikana Teatteri Lumo esiintyi kolmessa tapahtumassa, kolmella eri esityksellä. Silvo Soka kunniaksi järjestetty muistopyöräily päättyi Suonenjoen Vanhaan Maamieheen, jonka pihamaalle Silvo Sokka 70 vuotta aiemmin väitti laskeutuneensa avaruusraketilla. Teatteri Lumo esitti 30 pyöräilijälle tai muuten tapahtumaan saapuneelle kuvaelman nimeltä *Silvo Soka rakettilento*. Tapahtuman järjestivät Suonenjoen kulttuuritoimi ja pyöräseurat. Lokuussa Lumo keikkaili Luova voima ry:n Valoa ja väriä -tapahtumassa pilkkopi-meässä, mutta kauniisti valaistussa Papajapuoistossa Lumon nuorten suunnittelemalla performanssilla nimeltä *Valoa pimeyteen*. Tapahtuma oli osa valtakunnallista mielenterveysviikkoa. Joulukuussa oli vuorossa Suonenjoen joulunavaus, ja Miia Hytösen käsikirjoittama ja toteuttama varjoteatteriesitys *Minnan joulu*, joka sai tapahtumassa noin 100 katsojaa sekä myöhemmin Ropolan kartanossa vielä 45 lisää.

Suonenjoen lukion kanssa kokeiltiin uutta yhteisellä koulumusiikaaliskurssilla. Opettajina olivat kansalaisopiston teatteri-ilmaisun opettaja Annukka Nurmi sekä yhtenäiskoulun ja lukion kuvataiteen opettaja Sari Karttu-

nen ja musiikin opettaja Mikko Ylönen. Lisäksi Rebekka Vuohelaisen ohjaama opiston showtanssi-ryhmä valmisti esitykseen tanssin, ja tanssijat toimivat esityksen avustajina. Kurssilla valmistettiin musikaaliesitys *Viimeiset* Salla Simukan samannimisen romaanin pohjalta. Viidessä esityksessä oli yhteensä 333 katsojaa. Esitysviikko huipentui kirjailijan vierailuun sekä kahteen kirjailijatapaamiseen, niistä myös s. 12.

Syksyllä alkoivat päiväkotien draamaleikkikoulut, missä tutustuttiin teatterin tekemiseen ja yhdessä työskentelemiseen teatterileikkien, prosessidraamojen ja nukketeatterin keinoin. Kokemukset olivat hyviä, ja toiminnan toivotaan jatkuvan seuraavana lukuvuonna.

Rautalammille kehittyi uusi teatteriryhmä nimeltä Vaajasalmen-Saikarin kyläteatteri, joka alkoi harjoitella Jukka Virtalan johdolla. Jukan ryhmä on myös Tarinateatteri SiSäVALO, jonka syyspuolen esitys oli teemaltaan Valoa pimeyteen. Se esitettiin Vanhamäellä, jonne myös tarinateatterin toiminta siirtyi. Katsojia esitys keräsi 14 kpl.

Niivesteatteri asettui Tervon Mantulle, minkä yhteydessä myös nimivaihdos Tervoteatteriksi astui voimaan. Keväällä Mantulla nähtiin Jukka Virtalan

käsikirjoittama ja ohjaama *Matka Taikuri Oskarin maahan*, joka keräsi viidellä esityksellään n. 370 katsojaa. Kevätkesällä pienempi ryhmä harjoitteli vielä Annukka Nurmen ohjauksessa kiertuesityksen *Rakas Eemeli*. Herttainen komedia keräsi yhteensä n. 350 katsojaa kolmella esityksellään

Vesannolla Teatteri Wecando työsti ohjaajansa Anu Hytösen käsikirjoittamaa Komediaa *Nau*, joka kertoo kissasta ja hoitokodista. Wecando keikkaili Vesannolla, ja esiintyi Viron Saarenmaalla Kyläteatteri-festivaaleilla. Esityksessä oli mukana esiintyjiä myös Teatteri Luomosta, mikä edisti teatteriryhmien välistä yhteistyötä.

Leppävirran liittyessä osaksi Sisä-Savon kansalaisopistoa muutama pitkään toiminut teatteriryhmä siirtyi samalla opistomme siipien suojaan. Näitä olivat Konnuslahden lastenteatteri, Leppävirran kesäteatteri, Soisalo-teatteri sekä Paukarlahden teatteriryhmä. Leppävirran kesäteatterin esitys oli nimeltään *Miesten tähden*, hulvaton komedia kommelluksiin johtavista trefiseikkailuista. Näytelmän käsikirjoitti Eeva-Liisa Pennanen ja ohjasi Tuomo Salmela.

Soisalo-teatterin ja Konnuslahden las-

tenteatterin ohjaajana toimii liris Salmela. Konnuslahden lastenteatteri esiintyy keväisin kauden päättävällä, usein itse käsikirjoitetulla esityksellä. Soisalo-teatteri majailee Monimäen maamiesseurantatalolla, ja esiintyy niin ikään keväisin kauden päätteeksi. Syksyllä Soisalo-teatteri alkoi harjoitella Heikki Luoman maalaiskomediaa *Tuhannen riemun jysäys*.

Luovan kirjoittamisen ryhmä Sanapino esiintyi Kahvila Aurorassa lukien omia tekstejään, joita pääsi kuulemaan myös opiston kevätnäyttelyn avajaisissa sekä Suonenjoen kevätjuhlassa.

Opiston eri teatteriryhmät valmistivat yhteensä 14 esitystä v. 2018 aikana, ja ne keräsivät yhteensä yhteensä 1775 katsojaa. Tämä on yli 650 katsojaa enemmän kuin edellisvuonna, mikä sekin osoittaa, että opiston teatteritoiminta kiinnostaa sekä osallistujia että katsojia, ja sen suunta on selvästi ylöspäin.

Sanataiteessa opiston lausunta- ja puheilmaisuryhmä valmisti kevääksi 2018 Raili Vesterisen johdolla esityksen *Koh-taamisia*, jossa kuultiin tekstejä mm. Minna Canthilta ja Aapeliilta. Paikalla oli yleisöä yhteensä 55 henkeä. Joulukuussa ryhmä esiintyi yhdessä Milja Markkasen lauluoppilaiden kanssa.

Opiston joulun sanoin ja sävelin toi paikalle huikeat 140 katsojaa ja kuulijaa. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Sisä-Savon Sävelet ry:n kanssa.

Toimintasuunnitelma 2019

Monipuolisen teatteri- ja sanataiteen ohjelmiston tuottaminen
Tavoitteellisen, monenikäiset harrastajat tavoittavan teatterikasvatuksen jatkaminen
Teatteri-ilmaisun ja lausunnan opettajien yhteistyön tiivistäminen hakemalla ERASMUS-koulutuksiin sekä kokeilemalla kahden opettajan yhteistyössä toteuttamia kursseja

Kuvataide ja kädentaidot

Kuvataiteessa ja muotoilussa opetusta annettiin yhteensä 725 tuntia 217 oppilaalle ja kädentaidossa yhteensä 2734 tuntia 769 oppilaalle. Sekä kädentaidoissa että kuvataiteissa oli selvää nousua edellisvuoteen verrattuna. Kädentaidoissa opetustuntimäärä lisääntyi peräti 1000 tunnilla ja oppilaiden määrä yli 200 henkilöllä, ja kuvataiteen puolelta opetustuntien määrä nousi 143 tunnilla ja opiskelijoiden määrä 41 henkilöllä.

Kädentaitokursseilla on hyödynnetty

Yksityiskohtaisia pääsiäismunia Suonenjoen kevätnäyttelystä.

Yksityiskohta Vesannon kevätinäyttelystä.

Tervon osaston kevätinäyttelyssä esillä olleita kahvipussitöitä.

Leppävirran käden-taitokurssilla valmistettu upea vaakuna-koru!

kierrätysmahdollisuuksia monin eri tavoin ja pyritty vastaamaan tämän ajan haasteisiin.

Suonenjoella järjestettiin rakupolttopahtuma pitkän tauon jälkeen. Tekniikka on yllätyksellinen ja jokainen rakustia yksilöllinen, sillä rakupoltossa käytettävää esineiden nopeaa kuumentamista ja jäädyttämistä on mahdoton toistaa täsmälleen samalla tavalla.

Keramiikkakursseilla on ollut innostuneita, oppimishaluisia kurssilaisia. He ovat kokeilleet mm. dreijausta, uusien kuviointi-, värjäys- ja lasitustekniikoita, reliefejä sekä eläinhahmoja. Myös lasitöissä on pyritty erilaisten kokeilujen kautta löytämään uusia ilmaisukeinoja, ja tiffanytekniikalla myös ensikertalaiset ovat uskaltaneet valmistamaan suurempiakin tuotteita kokeneen opettajan opastuksella.

Käsityöpajat, puu- ja metallityöt, kivenhionta, viikinki- ja hopeatyöt sekä kudontakurssit ovat pysyneet jo vuosia opiston vakituksessa kurssitarjonnassa ja niiden suosio on pysynyt tasaisena. Tervossa myös *Koruja hopealusikoista ja -langasta* -kurssi sekä Vesannon metallilankakurssi ovat olleet suosittuja.

Muita mainitsemisen arvoisia kursseja

olivat mm. pisanka- ja koristemunien maalaus, *Parempia kuvia kännykällä* -kurssi, sekä Vesannolle Niinikodilla ja Ryhmäkoti 3/ Vesakodilla pyörineet askartelutuokiot. *Luovaa vesivärimaalausta* -kurssi on toteutettu jo jonkin aikaa vuorovuosin Suonenjoella tai Rautalammissa ja kurssilaiset tuovat töitään molempien kuntien näyttelyihin.

Näiden lisäksi *Käsityökeidas* -kurssin osallistujat tutustuivat syksyllä tekstiilitaiteilija Jukka Vesterisen näyttelyyn hyvinvointikeskus Lumpeessa. Taiteilija itse oli paikalla ja piti havainnollisen luennon näyttelyn esittelemisen lisäksi. Kädentaitokursseilla pyritään lisäksi käyttämään nykytekniikkaa ja sen sovelluksia hyödyksi mahdollisimman paljon. Ideoita ja inspiraatiota haetaan mm. Internetin kuvapalveluista tai käsityöblogeista, minkä lisäksi esim. opiston kudontaryhmäläiset käyttävät WhatsApp -sovellusta keskinäiseen yhteydenpitoon mm. kudontavuoroista sovittaessa.

Kaikissa opistokunnissa järjestettiin perinteiset kevätinäyttelyt opistokauden päätteeksi. Kurssitöitä oli kaikkiaan näytteillä useita satoja, ja näyttelyissä kävi yhteensä 2301 katsojaa. Suonenjoella näyttelyn avajaisissa vieraili 40 henkeä ja näyttelyssä yhteensä 531

katsojaa, yleisöä oli 200 henkeä Rautalammilla, Tervossa avajaisissa 80 ja näyttelyssä muutoin 150 näyttelyvierasta, 500 kävijää Vesannolla, ja 800 Leppävirralla. Opiston keväänäyttelyt ovat kussakin kunnassa yleensä eniten kävijöitä kerääviä tapahtumia, ja kuntalaiset osaavat niitä jo joka kevät odottaa. Vuosi 2018 oli ensimmäinen kerta kun Leppävirran keväänäyttely järjestettiin osana Sisä-Savon kansalaisopiston toimintaa. Vesannolla järjestettiin lisäksi kansalaisopiston Kuvia ja tarinoita – ryhmän näyttely *Satunnainen otos* maaliskuun aikana.

Toimintasuunnitelma 2019

Kestävän kehityksen mukaisen toiminnan, vastuullisten hankintojen, kulttuuri-perinnön ja kansainvälisyyden huomiointi eri tavoin

Sisäilmaongelmista vapaiden opetustilojen löytäminen eri kunnissa

Kielet ja tietotekniikka

Kieliä opistossa opetettiin 53:lla eri kurssilla yhteensä 1261 tuntia. Opiskelijoita kielten kursseilla oli yhteensä 426. Opetustuntien määrä nousi 300 tunnilla edellisvuoteen verrattuna, kursseja toteutui 10 enemmän, ja opiskelijoita kursseilla oli 122 enemmän edellisvuoteen verrattuna. Kielivalikoimassa oli

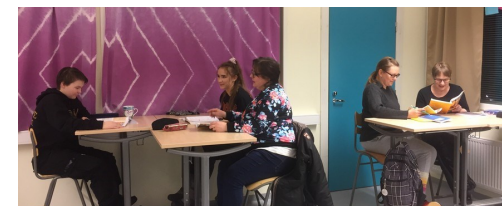
suomea, englantia, saksaa, espanjaa, viroa ja venäjää. Edellä mainituista kielistä saksanryhmä kokoontui ainoastaan Leppävirralla, muissa kunnissa kielivalikoimassa oli edellä mainituista eri kieliä eri kunnissa. Lisäksi englantia opiskeltiin Suonenjoella yksityisopetuksena. Tällainen intensiiviopeutus on joillekin osallistujille erittäin mielekäs tapaa oppia. Englannin kielessä tarjolla oli myös verkkokursseja, mutta ne eivät tällä kertaa toteutuneet.

Suomen kielen kurssit ovat tärkeä lisä opiston kielitarjontaan ja tukevat maahanmuuttajien kotoutumista. Siksi Suonenjoen suomen kielen kurssi kokoontui kahtena päivänä viikossa aina kolme oppituntia kerrallaan opiskelijoiden toiveiden mukaisesti. Isompi määrä vieraan kielen lähiopetusta viikossa nopeuttaa kielen oppimista ja tukee opiskelijoiden kotoutumista.

Kielikurssien taso vaihteli alkeiskursseista hyvinkin pitkälle edistyneiden kursseihin. Eniten edistyneille opiskelijoille tarkoitettuja kursseja on englannissa, ja varsinkin puhutun kielen kursseja toivotaan. Aamuisin kokoontuvien englannin Coffee Mornings–keskustelukurssien ohella vastaavat iltakurssit pyörivät sekä Suonenjoella että Rautalammilla, ja Leppävirralla vastaava ryh-

mä kokoontui iltapäivisin. Myös Tervossa oli venäjän kielen keskustelukurssi edistyneille opiskelijoille. Tervon ja Vesannon espanjanryhmien erikoisuus on siinä, että samassa ryhmässä voi opiskella espanjaa alkeista pitkälle edistyneiden opintoihin jokainen omalla tasollaan.

Kieltenopetuksen tilanne on opistoalueella tällä hetkellä melko hyvä, sillä opistolla on pysyvä ja ammattitaitoinen kieltenopettajien ryhmä. Haasteena on saada kielten jatkoryhmät toteutumaan, minkä vuoksi jatkavien kielten kurssien toteutumisminimi on hieman matalampi kuin muissa kursseissa. Uusia kieliä yritetään saada tarjolle mahdollisuuksien mukaan.

Tietotekniikan opetus jakaantui tietojen ja viestintätekniikan alkeiden opiskeluun sekä johonkin tiettyyn aihepiiriin liittyviin lyhytkursseihin. Pidempiä peruskursseja pidettiin Suonenjoella, Tervossa ja Vesannolla, ja lyhytkurssien aiheina olivat mm. kannettavan tietoko-

Opiston kursseilla voi harrastaa joogaa, tanssia, kuntoliikuntaa ja vaikka mitä ikään tai kuntotasoon katsomatta!

neen huoltaminen, Excelin perusteet, tai vaikkapa Android-laitteiden toimintaan tutustuminen. Kokonaan uusi kokeilu oli ATK-taitojen yksilöopetustuntien järjestäminen. Näitä hyvin suosittuja yksilötunteja järjestettiin opintotietelirahoituksella Rautalammilla ja Tervossa, ja ne saivat paljon kiitosta. Myös muutamia maksupalvelukursseja järjestettiin tämän ainealueen eri aihepiireihin liittyen.

Opiskelijoita atk-kursseilla oli yhteensä 77 ja kursseja toteutui 11 kpl; oppitunteja niillä oli yhteensä 154. Tietotekniikkakurssien osalta suurin haaste on osavien ja halukkaiden opettajien löytäminen. Tämän ainealueen sisältö muuttuu ja kehittyy koko ajan, ja opettajien löytäminen kaikkiin opistokuntiin on haasteellista.

Toimintasuunnitelma 2019

Maahanmuuttajien suomen kielen opetuksesta huolehtiminen.

Monipuolisen kielten opetuksen järjestäminen kysynnän mukaan.

Tietotekniikan opetuksen kysyntään vastaaminen.

Tanssi, terveys ja liikunta

Liikunnan kurssit toteutuivat vuonna 2018 hyvin, ja liikunta oli erittäin suosittu

ainealue. Tuntimäärä ainealueella oli yhteensä 2520 tuntia ja osallistujia oli 3037 henkeä 167:lla eri kurssilla. Liikunnan ainealue onkin osallistuja- ja kurssimäärällä mitattuna opiston suurin.

Liikunnassa suosiotaan jatkoivat kuntoliikunta ja kuntosalikurssit sekä vesijumpat. Suosittuja olivat myös joogat sekä uutuutena *Cross-Fitti* sekä *Fascia Method* -kurssi.

Tanssin puolella toteutettiin ainealueiden välistä yhteistyötä. Tanssinopettaja Rebekka Vuohelaisen ohjaama 13-17 -vuotiaille suunnattu showtanssiryhmä osallistui teatteri- ja ilmaisutaidon opettaja Annukka Nurmen ohjaamaan Viimeiset -musikaaliin syksyllä 2018. Sekä tanssin että näyttämötaiteiden harrastajat saivat esiintymiskokemusta, ja oppilailta kerätyssä suullisessa palautteessa kokemus kuvailtiin innostavaksi. Taiteiden välistä yhteistyötä on kaavailtu jatkettavaksi tulevaisuudessakin.

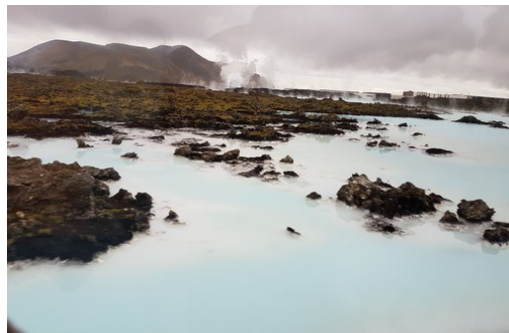
V. 2018 tanssia opetettiin 1072 tuntia 828 kurssilaiselle, ja toteutuneita tanssikursseja oli yhteensä 64 kpl. Nousua oli huimasti: tuntimäärässä oli melkein 700 tuntia, kursseja toteutui 40 enemmän ja kurssilaisia oli mukana 450 enemmän kuin edellisvuonna. Selittävinä tekijöinä olivat sekä Leppävirran liittyminen opis-

Mistä hyvä diabeetikon hoito koostuu? - yleisö-/ verkkoluennon luennoitsija, Diabetesliiton ylläpitäjä, LT Pirjo Ilanne-Parikka.

UNESCO:n maailmanperintökohteita käsittelevässä luentosarjassa tällä kertaa vuorossa olivat Englannissa sijaitseva Stonehenge sekä Islannin maailmanperintökohteet.

toalueeseen että päätoimisen tanssinopettajan palkkaaminen v. 2018 aikana.

Terveysteen tähtäävillä kursseilla pääpaino oli ensiapukoulutuksessa. Suurin osa näistä kursseista toteutettiin maksupalvelukoulutuksena. Maksupalvelutoiminnasta tarkemmin s. 14.

Toimintasuunnitelma 2019

*Liikuntakurssien markkinointi eri kuntien markkinointitapahtumien yhteydessä
Liikuntakurssien ottaminen sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen strategiseen suunnitteluun eri kunnissa.
Liikunnan opettajien kouluttaminen*

Muut

Muun yleissivistävän koulutuksen otsikon alla toteutettiin v. 2018 opetusta yhteensä 64 tuntia. Opiskelijoita oli yhteensä 120 ja kursseja yhteensä 10 kpl. Tämän otsikon alle kuuluu hyvin erilaisia kursseja, mm. lisäkin hyvinvoinnin kurssi ja hygieniapassikurssi. Puutarhatalouden alle kuuluvia kursseja toteutui yhteensä 4, opiskelijoita niillä oli 52 ja opetustunteja 17. Kotitalouden puolella opetustunteja käytettiin tämän aineryhmän tunteihin v. 2018 16, kursseja järjestettiin 3 ja opiskelijoita kursseilla oli 24 kpl.

Luentoja ja muita tapahtumia toteutettiin vuoden aikana runsaasti., v. 2018 aikana 51:n eri kurssin verran. Opetustunteja näihin luentoihin, konsertteihin ja tapahtumiin meni 128, ja osallistujia niissä oli yhteensä 7524 henkeä. Lisäksi yhteistyötapahtumissa, joissa opisto oli mukana, oli lisäksi yleisöä 905 henkeä. Tällä ainealueella on kovasti nousua v. 2017 verrattuna, sillä silloin kursseja oli yhteensä 33 kpl ja osallistujia 5369 henkeä. Opetustunteja edellisvuonna tämän aineryhmän kursseille käytettiin hieman reilut 200.

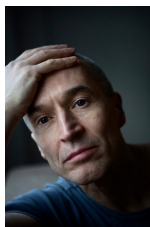
Helmikuussa opisto järjesti yhteistyössä diabetesliiton sekä Sisä-Savon Diabetes ry:n kanssa yleisöluennon diabeteksestä ja sen hyvästä hoidosta Suonenjoella. Luento myös live-streamattiin verkon kautta etäosallistujille. Luento keräsi n. kuutisenkymmentä kuulijaa paikan päälle, minkä lisäksi verkko-osallistujia oli 14 kpl.

Opisto kuuluu kansainväliseen UNESCO-kouluverkostoon, ja tämän toiminnan puitteissa opisto järjesti tällä kertaa luentoja UNESCO:n maailmanperintökohteista sekä keväällä että syksyllä 2018. Suunnittelijaopettaja luennoi huhdikuussa esihistoriallisesta Stonehengesestä kolmella eri paikkakunnalla, ja yleisöä

nämä luennot keräsivät yhteensä n. 70 henkeä. Joulukuussa hän puolestaan luennoi Suonenjoella Islannista, ja tuo luento sai nelisenkymmentä kuulijaa.

Syyslukukaudella 2018 opiston järjestämissä yleisöluennoissa oli puolestaan oikea suma. 21.8. Suonenjoelle saapui suomalaisen lastenpsykiatrian grand old man Jari Sinkkonen luennoimaan ensin päivällä opettajille ja myöhemmin samana iltana yleisölle. Luennot välitettiin suorana niin etäosallistujille koteihin kuin eri opistokuntien vastaanottopisteisiin, ja ne keräsivätkin hienot yleisömäärät: päiväluento 232 kuulijaa paikan päällä ja 60 verkossa, iltaluento puolestaan 137 paikan päällä ja 57 verkko-osallistujaa.

Syyskuun alussa opisto järjesti samanlaisen yleisöluennon, jossa välitys tehtiin sekä koteihin että eri opistokuntien välityspisteisiin. Tuolloin puhumassa Suonenjoella oli kirjailija ja kulttuurintutkija Jari Ehnrooth. Hänen luentonsa keräsi 65 kuulijaa paikan päälle, ja 14 verkon kautta. Myös yritysvalmentaja Teija Mykrän luento marraskuun puolivälissä toteutet-

tiin samalla konseptilla, ja tuolloin osallistujia yhteensä saatiin 139 kappaletta.

23.10. historianutkija Jouko Kokkonen luennoi Leppävirralla v. 1918 Suomea koetelleesta sisällissodasta. Hän piti ensin päiväluennon yläkoulun ja lukion oppilaille, ja illalla oli vuorossa yleisöluento sisällissodan vaikutuksista Pohjois-Savossa. Luenton ajankohtainen aihepiiri keräsi kiitosta, ja kuulijoita luennot saivat sekä paikan päällä että verkossa yhtensä 138 henkeä.

Yhteistyöluennot saivat jatkoa marraskuun alussa, kun ortopedi Esko Kaartinen tuli Suonenjoella luennoimaan. Opisto järjesti yhteistyössä Suomen Nivel yhdistyksen ja Suonenjoen Nivelpiirin kanssa yleisöluennon otsikolla *Ikääntyminen ja hyvinvointi*. Kuulijoita luento keräsi 64 henkeä Suonenjoen Futuriaan sekä 31 etäosallistujaa verkkovälitteisesti.

Syksyn luentotoiminta huipentui 13.12., kun nuortenkirjailija Salla Simukka teki vierailun Suonenjoelle. Iltapäivällä ja illalla kansalaisopiston, yhteisnäiskoulun, lukion, kirjaston ja kulttuuritoimen yhteistyönä järjestetyt kirjailijatapaami-

set keräsivät yleisöä yhteensä 91 henkilöä.

Jari Sinkkonen luennoi Suonenjoella elokuussa, ja luento välitettiin kaikkiin opistokuntiin sekä etäosallistujille koteihin.

Jouko Kokkonen luennoi Leppävirralla otsikoilla *Leppävirta 1918 - pohjoisinta punaista Suomea* sekä *Sisällissota 1918: Punainen Pohjois-Savo valkoisen Suomen valjaisa*.

Ortopedi Esko Kaartinen luennoi Suonenjoella marraskuun alussa .

Sisä-Savon kansalaisopisto tekee myös yhteistyötä lähiopistojen kanssa yleisöluentojen välittämisen tiimoilta. Syyskuussa opisto välitti alueelleen Kuopion kansalaisopiston järjestämän verkkoluennon unen tarpeesta ja uniterveyden lääkkeitömästä omahoidosta. Lokakuun lopulla samanlaisen verkkovälitteisen luennon otsikkona oli puolestaan Tukea lapsiperheille. Joulukuussa vastaava verkkoluento kytkeytyi Voimaa vanhuuteen –teemaan kertoen voimaharjoittelun hyödyistä. Sisä-savolaisia etäosallistujia näille luennoille osallistui vajaa kymmenkunta osallistujaa.

Opiston panos ikäihmisten viikolle sisälsi tällä kertaa kaikille avoimen tutustumistilaisuuden senioritanssiin Suonenjoen Kellarikalleriassa, sekä esiintymisiä ikäihmisten viikon pääjuhlissa. Ikäihmisten bändi Hymyhuulet esiintyi 10.10. Rautalammin seurakuntakodilla pidetyssä juhlassa, ja yleisöä paikalla oli n.150 henkeä. Suunnittelijaopettaja edusti opistoa Leppävirran juhlassa 12.10., ja hänen pitämänsä puheen kuuli n. 60 henkeä.

Musiikki

Musiikin opiskelijat esiintyivät opettajansa johdolla useissa eri tilaisuuksissa

vuoden aikana. Tilaisuuksista osa oli opiston järjestämiä konsertteja ja osa oli muiden tahojen tapahtumia, joissa opiston opiskelijat olivat esiintymässä. Yhteistyötahoja olivat mm. seurakunnat, kulttuuritoimet, koulut, yhdistykset ja hoitokodit. Näiden lisäksi opiskelijat esiintyivät opiston omissa juhlissa, näyttelyjen avajaisissa sekä musiikinopettajien organisoimissa soittajaisissa.

Opiston omia konsertteja olivat mm. kevätkonsertit eri kunnissa, lasten ja nuorten joulukonsertti Rautalammin kirkossa 28.11.2018, jossa oli yleisöä n. 250 henkeä, sekä kuorojen yhteinen joulukonsertti Leppävirran kirkossa 12.12. Upeaan kirkkoon kokoontui kuorolaulajia jokaisesta opistokunnasta lähes sata ja yleisöä oli paikan päällä n. 350 henkeä.

Opiston kevätjuhlat järjestettiin ohjelmallisina Suonenjoella, Rautalammilla, Vesannolla ja Leppävirralla. Esiintyjinä oli opiston opiskeijoita eri aineryhmistä, ja yleisöä oli paikalla seuraamassa esityksiä yhteensä 745 henkeä.

Tervon Kööri –kuoro teki yhteistyötä Tervon seurakunnan ja palvelutalojen kanssa käyden laulamassa eri tilaisuuksissa. Leppävirran ukuleleryhmä Ukevirtaset

on keikkaillut Jorma Hynnisen ja Johanna Tuomen kanssa, sekä toimii mm. vapaaehtoisena Pohjois-Euroopan suurimmilla ukulelefestivaaleilla.

Perinteiset Närhilän-Tikankontin sekakuoron kevätlaulajaiset järjestettiin 27.4.2019. Tämä oli samalla myös Närhilä-kirjan julkistamistilaisuus. Närhilän sekakuoro lauloi myös marraskuun lopussa järjestetyssä *Närhilän kylän joulu* –tapahtumassa, mikä järjestettiin yhteistyössä kansalaisopiston ja Närhilän kylätoimikunnan kanssa.

Muut

Opiston rehtori kuuluu Itä-Suomen vapaan sivistystyön yhteistyöelimeen, joka suunnittelee vuosittaiset Vapaan sivistystyön päivät. Tällä kertaa päivät järjestettiin valtakunnallisina, ja ne pidettiin Jyväskylässä elokuun lopussa. Opisto osallistui päivien ohjelman tarjoamiseen kahdella työpajalla. Toisessa käsiteltiin sitä, miten Leppävirran integraatioprosessi osaksi Sisä-Savon kansalaisopistoa toteutettiin. Toisen opiston vastuulla olleen työpajan aiheena oli Sisä-Savon kansalaisopiston koordinoima *Kolmen kopl*a -Erasmus+ -projekti, ja siitä saadut kokemukset.

MAKSUPALVELUTOIMINTA

Suurin osa v. 2018 maksupalvelutoiminnasta sisälsi ensiapukoulutuksia eri ammattiryhmille. Näiden lisäksi maksupalvelukoulutuksena tarjottiin myös muun muassa liikuntaa, tietotekniikkaa sekä kädentaitoja. Lisäksi v. 2018 kansalaisopisto toteutti henkilöstökoulutuksia Suonenjoen kaupungin henkilöstölle.

Näillä kursseilla oli yhteensä 256 osallistujaa, minkä lisäksi henkilöstökoulutuksia oli mahdollista seurata verkkovälitteisesti, mikä lisää kokonaisosallistujamäärää. Tunteja maksupalvelukursseihin käytettiin vuoden 2018 aikana.

Toimintasuunnitelma 2019

*Maksupalvelukoulutusten järjestäminen alueen asukkaiden ja opistokuntien henkilöstön tarpeisiin
Uusien EA-koulutusvälineiden tilaaminen ja päivittäminen ajan tasalle*

HANKKEET

Opintoseteliavustus

Opetusministeriö myönsi opistolle 6750 euroa opintosetelityypistä avustusta

Opetusministeriön määrittelemiin kohderyhmiin kuuluvien henkilöiden opiskelijamaksujen korvaamiseen lukuvuodelle 2018-2019. Avustus tuli sidottua kokonaan opiskelijamaksuihin jo syyslukukaudella 2018. Opisto kohdensi avustuksen senioreiden, eläkkeellä olevien alle 63-vuotiaiden (lähinnä kehitysvammaisten), työttömien ja maahanmuuttajien koulutuksiin.

Erasmus+ -opettajien koulutushanke

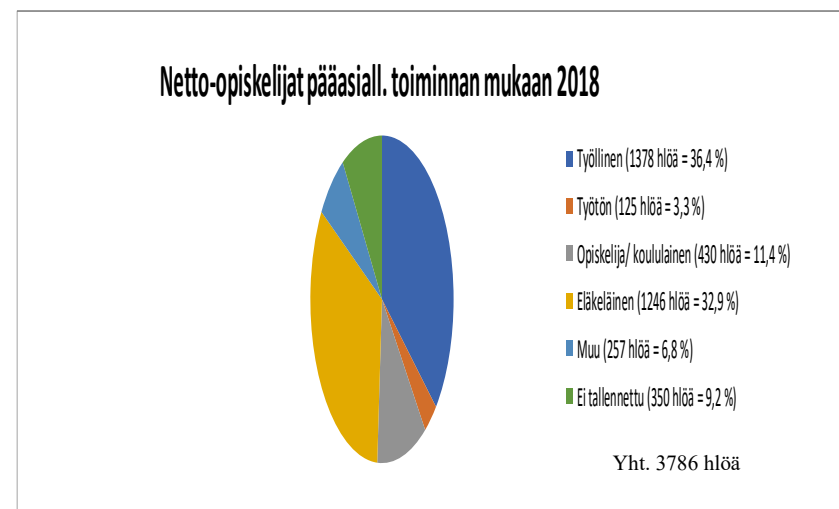
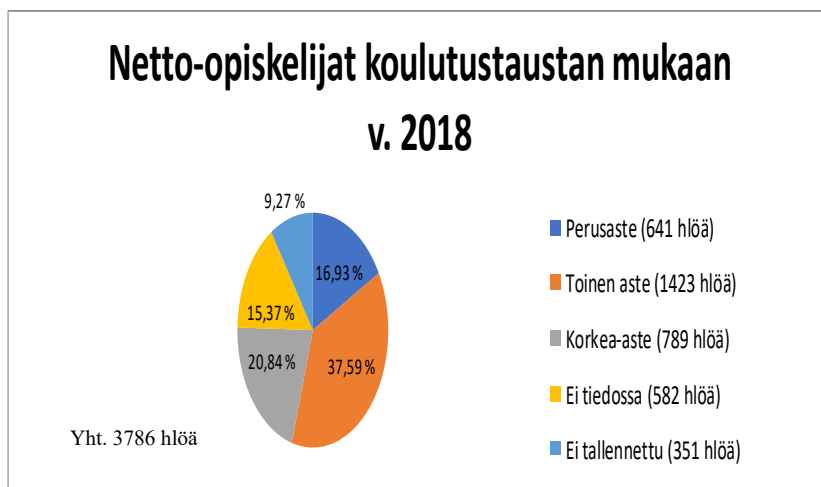
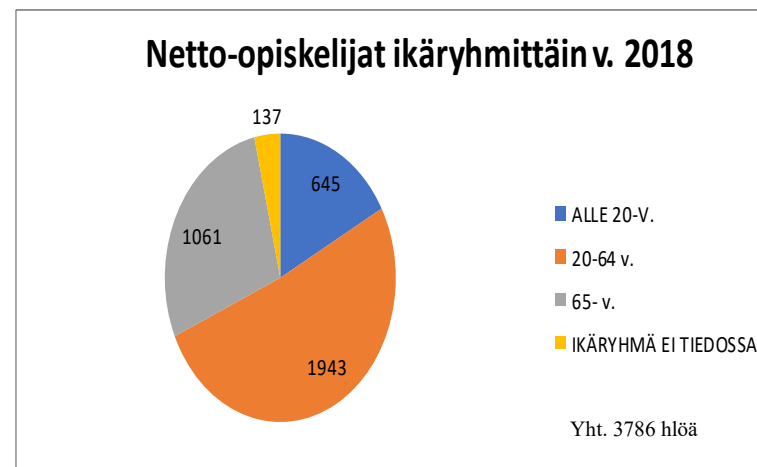
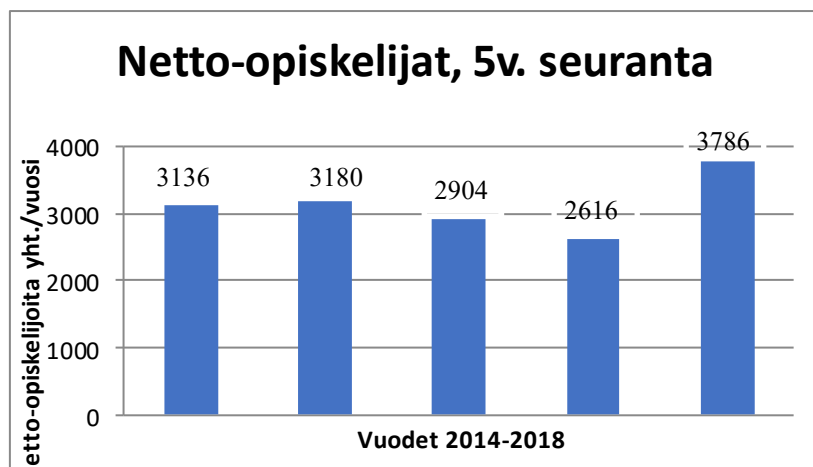
CIMO myönsi vuosille 2017-2019 Sisä-Savon kansalaisopiston hankkeeseen Kolmen kopla matkalla kohti kansainvälisyyttä liikkuvuustukea 41 565€. Tuella 27 kolmen opiston opettajaa ja rehtori pääsivät osallistumaan eurooppalaisille täydennyskoulutuskursseille tai job shadowing -jaksoille

Toimintasuunnitelma 2019

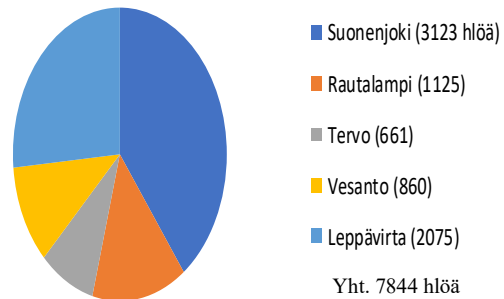
*Opintoseteliavustus (OPH)
Erasmus opettajien koulutushankkeen läpivieminen ja uuden kolmen opiston konsortiohankkeen aloittaminen
Leader-bändiprojektiin Viron ja Pohjanmaan Aisapari partnerin kanssa nuorten bändileirien toteuttaminen Kauhavalla ja Sisä-Savossa.*

Opetustunnit ja kurssilaiset ainealueittain 2018

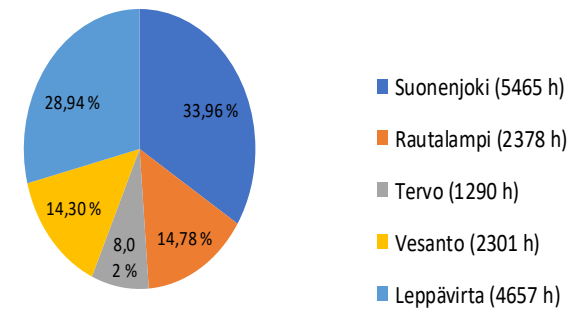
	Suonenjoki		Leppävirta		Rautalampi		Tervo		Vesanto	
Aine	Opiskelijat	Opetustunnit	Opiskelijat	Opetust.	Opiskelijat	Opetust.	Opiskelijat	Opetust.	Opiskelijat	Opetust.
Verkko-opetus	0	0	10	6	0	0	0	0	0	0
Terveystieteiden, ensiapu	14	46	12	16	0	0	0	0	0	0
Musiikki	340	1737	405	1449	328	1238	123	419	285	1214
Kielet	240	735	128	334	10	46	39	124	9	22
Tietotekniikka	50	90	0	0	3	12	12	22	12	30
Esittävä sana- ja näyttämötaide, kirjallisuus	134	446	39	218	19	60	34	135	24	86
Kuvataiteet, muotoilu	78	224	15	48	67	224	10	30	47	200
Kädentaidot	217	798	296	1104	67	250	59	216	130	366
Tanssi ja liikunta	1652	1158	976	1334	577	495	350	329	310	276
Koti- ja puutarhatalous	19	9	32	17	17	3	8	4	0	0
Muu koulutus	236	110	160	131	10	34	9	11	9	75
Tilaukurssit	92	112	0	0	15	16	0	0	28	32
Kausikortit (kpl)	51	-	2	-	12	-	17	-	6	-
Yhteensä	3123	5465	2075	4657	1125	2378	661	1290	860	2301
Kaikki yhteensä									7844	16 091

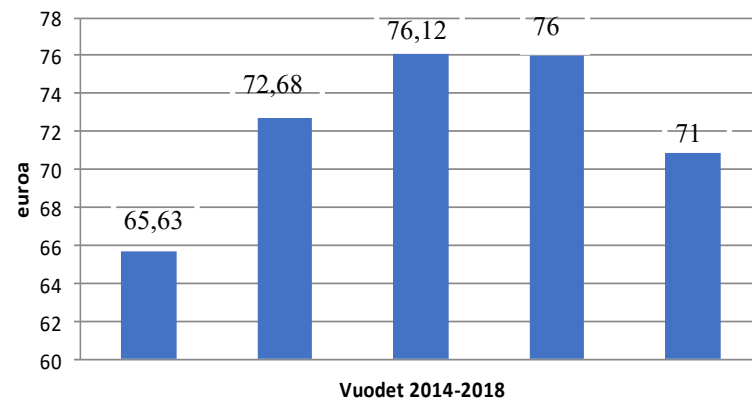
Kurssilaiset kunnittain 2018

Opetustunnit v. 2018 kunnittain

Opetustunnin hinta (€)

Opiston näkyvyys mediassa (lehdet, internet, radio, tv)

